

Şose ve köprüler hakkında $\frac{1}{431}$ numaralı kanun lâiyhası ve Nafia, Dahiliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Şube 1
Sayı $\frac{6}{1522}$

10 - 4 - 1929

B.M.M. Yüksek Reisliğine

Nafia Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 3-4-929 tarihli içtimainda Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan şose ve köprüler kanun lâiyhası esbabı mucibesiyile birlikte takdim olunmuştur .

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'ar buyrulması rica olunur efendim .

Başvekil
İsmet

Şose ve köprüler kanunu lâiyhası esbabı mucibesi

Bu gün temeddün ve terakkî merhalelerinde pek çok ilerilemiş olan memleketlerde insanların ve eşyanın bir mahalden diğer mahalle gidiş ve götürülüşü medenî kuvvetlerinden ve asıl kıymetlerinden hiç bir şey kaybetmeksizin mükemmel rahat ve çabuk vasıtalarla yapılmakta olduğu ve bu sayede bunlar benliklerini, içtimâî münasebetlerini sıkı bir tesanütle yekdiğerine bağlayarak varlık ve vermelerinden istifade ederek maddî kuvvet ve kazançlarını daima artırmakta olduklarını sade bir bakışla görüp anlamaktayız. Yüksek fayda ve kolaylıklarile memleketin varlığını koruyan ve vasıtalar kara, deniz, su ve hava yollarıdır. Doğduğu gündən beri vatamı refah ve saadete ulaştıracak çareleri göz önünde tutan Cümhuriyet Hükümeti Milletın kazancını ve bu yüzden refahını yükseltecek nakıl vasıtalarından en tesirli ve vergili olan demiryollarının yapılmasından işe başlamıştır. Demiryolları bir kaç koldan hedeflerine doğru hızlı hızlı uzanırken öteden beri bildiğimiz bir hakikat olan ve bir nehrin tabileri gibi demiryollarını besliyecek bulunan şöseler ihtiyacını pek açık göstermiştir.

Demir yollarının her durağını iç memleketlerden gelecek insan ve malları kolaylıkla kabul idebilmesi için şoselerde aynı dikkat ve ehemmiyetle iki tarafa dal budak salmalıdır.

Bundan başka şoseler demiryollarına yardım ettikleri kadar bu gün pek yüksek kudret ve istirahatı havi hızlı gidişli makineli nakliye vasıtalarının gidip gelmesine yaramaktadırlar . Şoseler demiryollar kadar büyük masrafı mucip olmadığı halde memleketin en kenar noktalarına kadar sokulurlar. Kolay ve çabuk yetiştirecek vasıtaların hareketine müsaade suretile umumî umrana hizmet ederler ve bu suretle şoseler iki başlı hizmet ifa edegeldiklerinden ehemmiyetleri üzerinde daha ziyade durmak fazla olur. Memleketimizde yol yapma işlerine ilk olarak 2 ağustos 1285 (1872) tarihli nizamla başlamıştır. Bu nizama göre 16 yaşından 60 yaşına kadar olan erkekler, evlerinin bulunduğu yerlerde 12 saat uzaklara gidip ve hayvan, araba sahipleri bunları da beraber götürüp senede 4 gün yollarda çalışmağa borçlu tutulmuş ve köprü, divar gibi yapı işleriyle inşaata lâzım olan alât ve edevatın ve memur maaşlarına verilmek üzere lâzım olan para doğrudan doğruya Devlet hazinesinden tedarik olunmuştu.

fakat bilgisizlik yüzünden vukua gelen bir çok fena tutumlar bu işi angariye haline getirmiş ve Devlet hazinesinden verileceği kabul edilen para da bazan verilmiş olmasından bu nizam bir işe yaramamıştı. 1306 - (1893) senesi iptidasında bu nizam değiştirilmiş, yerine Ziraat Bankası ondalık kârlarından (30 000) lirası memur maaşlariyle sair masarife karşılık tutulmuş, mükelleflerin yaşı 16 dan 20 ye çıkarılmış ve her vilâyetin zenginlere göre kıyılan parayı vermek veya senede 4 gün yol işlerinde çalışmakta serbest olmak şartile ikinci bir nizam konmuştur. Bundada mükelleflerin çalışma veya para verme arasında serbest bırakılmaları memleket hudutlarının genişliğine göre nüfusu az şehir ve köylerin birbirinden uzak bulunmasından mükelleflerin hepsinin yollara getirilmemesi ve yol vergisi adıyla toplanan paranın yol işlerinden başka taraflara sarfına göz yumulması gibi çıkan sebeplerden bir fayda elde edilmemiştir.

Yirmi senede bu ikinci deneme ile geçirildikten sonra 1325 (1909) senesi umumî bütçesile geçen usullerden kalma ödenmemiş yol borçlarının hepsi af ve yol borcunun yalnız para ile ödenmesi kararlaştırılmıştır. Bu usul yol işlerine o zamana göre oldukça uygunluk göstermekte iken Balkan harbi ve daha sonra büyük harp sebebiyle tatbik edilmemiş ve neticesi hakkile anlaşılmamıştır. Muharebelerin sonunda 542 numaralı şimdiki kanun ilân edilmiştir. Bu kanunda da mükellefler yollarda çalışma veya para verme arasında serbest bırakılmış çalışma yerlerinin uzaklığı 8 saat ve mükellefiyet miktarı da 6 ile 12 gün arasında temdit ve memleketin bütün erkek nüfusunun 18 ila 60 yaşı arasındakileri bu nizama tabi tutulmuştur.

Bu kanunla iş yapılamadı denilemez; her vilâyette az çok yol ve köprü işleri meydana getirilmiştir. Fakat bu tarzda çalışmanın sonu bir gayeye müteveccih olmadığından ve bir merkezden idare edilmediğinden tertipsiz, dagınık işler açılmış bazı yolların tamirâtı yapılırken buna yetişilmediği halde yeni yolların açılmasına girişilmiştir. Mükelleflerin 8 saatten daha uzak mesafelere götürülmemeside hem bu şekle yardım ve hemde çalışma kuvvetlerinin küçük parçalara ayrılmasını icap ettiğinden memleket içinde her tarafta birden gelişi güzel yapılan yollar parça halinde bir birinden uzak dagınık ve bağlamışsız bir şekil almıştır. O derecedeki iki vilâyetin yekdiğerine komşu iki kazası dahilindeki uzun yollar bile birleştirilmemiştir. İşte bu suretle uzun senelerin Cümhuriyet Hükûmetine miras bıraktığı büyük ihtiyaçlar arasında yollar içinde girişilen işlerde iyi arzulara rağmen belli bir program ve fennî icapların tatbikına müvaffak olunamadığından memleket evladının sarfettikleri para ve emek hedere mahkûm bulunuyor.

Buna binaen vatanın bu günkü askerî ve iktisadî ihtiyaçatına göre memleketin her tarafını şoselerle örülmüş bir ağ içine almak ve bu işte en son yüksek fennî esasları tatbik hususlarını gaye bilen Hükûmet geçen tecrübelerden aldığı neticelere göre yeni bir (şose ve köprüler kanunu) nun tanzim ve mevkii tatbika vazedilmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Bu ihtiyaçtan doğan ve lâyiha halinde takdim edilen kanun, memleketi müdafaa ve iktisadiyatı noktalarından vatanı kaplayacak bir şose şebekesi vücuda getirmek ve bu günkü nakliye vasıtalarının pek büyük faydalarından istifade için yine aynı derecede tahripkâr tesirlerine karşı koyabilecek tarzda şoselerin yapılışlarında en son fennî terakkileri tatbik etmek gayesile yol işlerinin bir merkezde idaresini istihdaf etmektedir.

Alâkadar makamlarla müştereken tespit edilen esaslara göre memleketin halen ihtiyacı, en idareli hesap ile, uzunlukları toptan ve takriben 12 kilometreye varan köprüler ile (15 000) kilometresi bu gün mevcut fakat bağlamışsız parçalar halinde noksan, bozuk bulunan ve (6 000) kilometresi yeniden açılmağa ihtiyaç gösteren-ki : Hepsi birden (21 000) kilometre totan şoselerden ibarettir.

Memlekette geçer fiyata göre yapılan hesaplarda köprülerin inşası takriben (12) milyon ve şoselerin yapılması da (220) milyon ki : Cem'an ve yuvarlak bir hesapla (232) milyon liraya ihtiyaç görülmektedir.

Ehemmiyeti pek aşikâr olan bu işi başarmağa azmeden Hükûmet, devamlı, müstakır bir usul ile çalışmak arzusile ihtiyaçları sıraya koymak lüzumunu görmüş bunun için de gidiş, geliş engel ve her sene vukua gelen kazalardan bir çok insan ve mal kaybedilmesine sebep olan

sular üzerindeki mühim ve büyük köprülerle Devlet merkezi olan Ankara civarındaki yollar ve vatanın vücutlarına en çok ihtiyaç gösteren ve en büyük faydalar getirecek olan şoselerin ehemmiyetlerine göre yapılır. Sıralarının ayırt edilmesi icap etmiş ve alâkadar makamların yol ihtiyacı karşısındaki görgü ve duygularının birleştirilmesi maksadile yapıma sıralarının tayini İcra Vekilleri Heyetinin kararına bağlı tutulması tabii görülmüştür. Çünkü yapılmasına ihtiyaç olan (21 000) kilometre yola eldeki vasıtalarla göre her taraftan birden başlamak imkânsızlığı meydana olduğundan yol yapmada güdülecek bir sıra kurmak zaruridir. Binaenaleyh büyük iş meydana getirilirken yalnız bir takım dağınıklıklara sebebiyet verilmemek maksadiyle yapılacak olan ayırt keyfiyetinin yollar arasında bir gûna sınıf tefriki fikrinin çıkmasına fırsat verecek hiç bir sebep yoktur. Buna ilâveten yeni yapılacak Cümhuriyet yollarında bu gün fen sahasında meydana gelmiş olan en yeni esaslara tatbik edilmesi yani iniş, yokuşları, dönemeçleri kilometre taşları, muhafaza kulübeleri ve hatta şosenin iki taraf boyunca dikilen ağaçları mümkün olan yerlerde yolcu ve hayvanların su ihtiyacına karşı çeşmeleri gibi asrımızın icabatı tatbik edebilmekle beraber bizatihi şose ve köprüden dayanıklı ve sürekli ömürlü olacak şekillerde yapılabilmeleri de göz önünde tutulmuştur. Çünkü şimdiye kadar mevcut olan yollar sadece hayvanla geçilir ağır yürüyüşlü az yüklü araba tekerlekleri altında azar azar aşınarak eskimekte iken son zamanlarda çoğalan hızlı gidişli ve ağır yüklü makineli arabaların lâstik tekerlekleri şoselerin yüzlerini söküp atmaktadır. Bu sebeple de üzerlerin de gidiş, geliş pek çok olan işlek şoselerin yüzlerini, yolun gövdesini bozulmaktan koruyacak maddeler ile kaplamak kararı alınmıştır. Bu bir süs değil neticesi kârlı bir ihtiyaçtır.

Bu tarzda büyük emek ve masraflar ile meydana getirilecek şoselerimizi bitirdikçe geçmiş zamanlarda olduğu gibi kendi hâllerine yüz üstü bırakmağa rıza gösterilmeyeceği tabiidir. Şoselerin her zaman yeni eyi ve sağlam bulunmalarını temin ve az vakitte harap olarak büyük masraflara meydan vermemesi için inşalarını müteakip hemen sıkı bir mütemadi tamirata tabi tutulmaları lüzumu herkesçe musaddaktır. Yokarıdan beri yazılan bütün bu işlerin Nafia Vekâleti tarafından mahsusi talimatnamelerile tespiti emri tabiidir.

Yeniden yapılacak veya esaslı tamirata tabi tutulacak şose ve köprülerin yapılmalarının mühtaç olduğu karşılıklara gelince; bu günkü yol mükellefiyeti kanununa göre son üç sene içinde meydana çıkarılan mükelleflerin sayısından orta hesap her seneye yol inşasıyla mükellef $\frac{2.038.0002.019.000-2.257000}{3} = 2.131.000$ amele düştüğü ve yine her mükellefe vilâyet meclisleri kendi kararlarına göre başka başka çalışma günleri veya buna karşı muhtelif miktarda para kıydıkları ve bu paramın miktarı en yukarı orta hesapla 8.80 lira tuttuğu cihetle yukarıda miktarı yazılı amele işinin para olarak tutarı (18) milyon (752) bin (800) liraya yükseldiği anlaşılmıştır.

Halbuki : Bu miktar pek azdır. Bu hesabi diğer memleketlerin bu türlü hesaplarla karşılaştırırsak meselâ : Almanyada yol mükelleflerinin sayısı bütün erkek nüfusun % 56, Danimarkada % 52, Fenlândiyada % 53, Fransada % 57, Portekiz ve İspanyada % 50, Japonyada % 51, Amerikada % 55 olduğu halde bizde % 33 olması bir çok mükelleflerin hesap dışında kaldıklarına şüphe bırakmamaktadır. İleride yapılacak ciddi takibat ile mükellef miktarının en az % 42 ye çıkarılması mümkündür. Bu nisbet memleketimizin umum erkek nüfusu arasındaki 18 ilâ 60 yaşındaki mükelleflerin bilhesap asgarî miktarıdır. Şu halde umum nüfusa göre mükellef adedi (2 765 000) bunun yukarıda zikredilen vasatı miktardan kesirin tarihile 8 lirdan tutarı (22 120 000) lira etmek icap eder. Bu mukayese Hükümetin aldığı kararda ilerisi için ümit bahşır. Ancak bu günkü vaziyette (700) Bin kadar mükellef bedenlerle çalışmak vaziyetinde olduklarından yukarıda mükellef miktarının kesri olarak görülen (763) Bin mükellef tarh edildiği takdirde mukabili 763 000 × 8 - 6 100 000 lira ederki bu miktarı da yukarıdaki yekûnden çıkarmak lâzımdır.

Kanunen muaf olan anasır karşılığı ile tahsilatta ilk seneler için vaki olacak noksan mukabili de çıkarılırsa bedenlerle çalışacak ameleden başka 12 milyon kadar bir nakit kalır. Hususî idarelere terkölunacak yüzdeler çıkarılınca senede altı milyonluk bir naktın esaslı

inşaat için elde kalacağı hesap olunabilir. Muallim mektepleri için kesilen yüzde onların yol parasına tesiri takriben bir milyon iki yüz bin lira kadar olduğundan mezkûr kanunun sonu olan 930 senesi nihayetine kadar beş, beşbuçuk milyonla çalışılması mümkün olacağı tahmin edilir. Tabii bu miktar her senede artacaktır. Hakikatta san'at ve ihtisas sahibi amele ve fen adamlarına ihtiyaç gösteren yol ve köprü işlerinin mahiyetleri para ile iş yapmağı amirdir. Bu böyle olmakla beraber fennin son icabatına tebaan yapılacak Cümhuriyet yolları için kurulacak yeni nizamda mükellefler borçlarını eski kanunda olduğu gibi bedenen veya bedelen ödemek arasında serbest bırakılmış ve Nafia Vekâleti tarafından yapılacak yeni yollar için yalnız bedelen toplanacak paranın yarısı alınmak suretile karşılık gösterilmiştir.

Ancak bedenen çalışacaklara, borçlarını ödeye bilmeleri için mutlaka iş göstermek zarurî bulunduğundan dağınık ve bir birinden uzak köylerdeki halktan çalışmak isteyenlerin hepsine iş bulmak için evlerinden 12 saat mesafeye kadar gidip yol işlerinde çalışmaları ve yol işi bulunmazsa diğer nafia işlerinde çalışmalarının kabul edilmesi doğru ve elzem sayılmıştır. Bazı mahallerin nüfusu sık ve bazılarının seyrek olmasından nüfusu az olan mahallerin yolları geri kalmaması ve memleketin her cihetinin umran ve inkişafının temini maksadile muayyen ve muntazam bir programa teban sarfolunacak olan bu paranın temelini teşkil eden yol vergisi de orta hesapla adam başına tutarı bulunan 8 liranın mükelleflere müsavi olarak taksimi mühik addolunmuştur. Bu 8 lira şimdiki kadar mahallelerinin takdiri ile alınan paraların orta miktarından 8 lira daha aşağı olduğu gibi bu yeni nisbetle bir çok vilâyetler şimdiki kadar verdiklerinden az verecekleri gibi yalnız bir kısım vilâyetler bir az fazla vereceklerdir.

Ancak şuda var ki; Nafia Vekâletince yapılacak büyük köprülerle yeni şoselerden inşasına henüz sıra gelmeyenlerle bu gün mevcut ve üzerlerinden geçilmekte olan diğer bilcümle yolların tamirlerine sarfedilmek üzere tahsil olunacak paranın % 25 nin ve verginin toplanmasında bedenen çalışacak amelenin sevkleri için kullanılacak memur ve müstahdemlere verilmek üzere yine tahsilâtın %10 nu ve bu gün mevcut olmayıpta mahallî idareleri tarafından mahalleri için faydalı görülecek yollara sarfedilmek şartıyla de ayrıca tahsilâtın %15 nin yani para tahsilâtının yarısının vilâyetlere bırakılması düşünülmüştür. Bunlardan başka mükelleflerin bedenen ödeyeceklerden tamamen vilâyetler istifade edeceklerine ve bu da umum mükellefiyetlerin üçte biri nisbetinde bulunduğuna göre yol mükellefiyetinin %67 sinden vilâyetler istifade edüp yalnız %33 büyük köprülerle yeniden açılacak millî şoselere kalır. Fazla olarakta vilâyet umumî meclisleri isterlerse kendi hisselerine ait olmak üzere yol vergisini daha iki liraya kadar çoğaltma salâhiyetleri kabul edilmiştir. Zaten yukarıda beher mükelleften para olarak alınan 8 lira bazı vilâyet umumî meclislerinin kabul ettikleri miktarlardan hayli azdır. Bu da hesaba katılırsa vilâyetlerin yol mükellefiyetinden istifadeleri en yüksek dereceye çıkarılmıştır.

Nafia vekâleti yol programını tatbik ederek işe devam ederken Devletce herhangi bir sebepten dolayı bu program haricinde bir yol inşasına ihtiyaç hasıl olursa bu yolun karşılığı ait olduğu vilâyetlere Nafia vekâletine alınan paradan tesviye edilmesi muvafık bulunmuştur.

Yol parasını toplamak için kanuna konulan usullerin çoğu bugünküne benzemekte olup buda senesi içinde Vilâyetlerde tayin olunacak iki müsavi taksitte alınacak ve umumî hususî bütçelerden ve belediyelerden maaş ve tahsisat ve ücret alan memur ve müstahdemler yol borçlarının eski nizam gibi para olarak ödenmesi münasip görülmüştür. Bu sarahat dahilinde toplanacak yol vergisinden vilâyetlere terk olunacak para çıkarıldıktan sonra vekâlet emrine beş, beş buçuk milyon lira ancak binlerce kilometrelik şoselerin yapılmasına mahsus olup yapılması biten yolların bakım masraflarının umum Devlet bütçesine konulması zarurî görülür. Vilâyetlerden alınacak yol paraları umumî bütçeden rakamsız fasla irat ve masraf kaydile hesabının tutulması ve toplanacak paraların Ziraat bankasında muhafazaları muamelenin selameti noktai nazarından münasip görülmüştür. Yol vergisinin mühtaç olduğu yol işlerinden gayri mahallere sarfi memleketin en ileride bulunan ihtiyacın teminine mani olacağından kaydi kanunî ile teyidi zarurî bulunmuştur.

Bu kanunla aranan esas maksat şöylece hülâsa edilir : Millet yollar için az para vermiyor.

Fakat bu paralar fennî esaslara ve umumî bir programa tebaan sarfolunmıyor. Bu paraların mühim bir kısmını Nafia Vekâletinin mesuliyeti altında ve vatanın iktisadî, askerî taleplerine uyan bir sıra ile ve dünyaca tatbik edilen dayanıklıkta yollar yapılmağa sarfolunursa memleket eyi bir şose ağına sahip olur. Şimdiki şekil devam ederse seneler geçür netice şimdikinden farklı olmaz. Hükûmet ele geçen yol parasının ihtiyaçlara, hususî maksatlara fensiz, dayanaksız yollara sarf ederek ucuz para ile yola benzer kıymetsiz şeyler yapmaktansa bu paranın mühim bir kısmını eline alarak pahalî fakat esaslı bir şebeke vücude getirmeği ve bu şebekeyi daima eyi halde muhafazayı tercih etmektedir.

Mamafî diğür taraftan her tarafı tazyik eden acele yol ihtiyacı ile yeni yollar yapılınca kadar eskilerinin eyice bir halde tutulması da düşünülerek bu vazife vekâletin umumî idaresi altında vilâyetlerde bırakılmıştır. Mükellef amele ile ele geçecek paradan vilâyetlere terk oluncak % 50 nin yekûnu umum yol vergisi (para ve beden) yekûnunun % 67 si kadardır. Amelî icaplara muvafık olan bu şekil aynı zamanda mahallî idarelerin vaziyetlerini muhafazayı da kâfildir.

Sevğili vatanın müdafaasile evladının refah ve seadete erişmesine ve millî varlığı artmasına sebep olacak çarelere muracaatı gaye bilen Cümhuriyet Hükûmeti; memleketin umran ve zenginliğini uyandıрмаğa matuf olan işbu kanunu Yüksek Meclisin nazarı tasvibine arzeyler.

Nafia Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Nafia Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 3/4/929 tarihli içtimasında tekarrür edip Başvekâletin ⁶/₁₅₃₃ numaralı tezkeresile encümenimize tevdi kılınan şose ve köprüler hakkındaki kanun lâyihası Nafia Vekili Bf. Huzur ile mütalea ve tetkik kılındı.

Muhtelif kanun ve şekiller tahtında kısmen Devlet hazinesinden verilen paralarla ve kısmen de halkın beden ve nakit mükellefiyetlerle yapılan yollar ve köprüler memleketi müdafaa ve iktisadî ihtiyaçlarını kâmilten ifade edemeyecek kadar iptidai ve nakâfi şeylerdi.

Muayyen ve müstakir bir esasın değil muhtelif vilâyet ve idareleri muhtelif zamanlara ait müteferrik çalışma tarzlarının ve daha ziyade tesadüf ve taliin mevludu olan bu yollar tabiidirki milletin ve memleketin mataliplerini hakkile tatmin edemezdi.

Çünkü esirgenmiyen nihayetsiz emek ve paralara rağmen askerî ve içtimai mülâhazaların ve millî iktisat hayatının nazımı ve Türk vatanının can damarları olacak olan ve yeni ihtiyaçlara uygun olması lâzım gelen metin şose ve fennî köprüler vücuda getirilmemiş ve büyük bir hüsnü niyetle ibzal edilen müteferrik çalışmalarla meydana konulan güzel eserlerden de bir çok sebebler tahtında hakkile istifade kabil olmamıştı. Halbuki bir çok memleketlerde demir yollarından daha ziyade hayati bir ehemmiyet verilen ve o memleketin hakiki anahatları telakki olunan şoseler ve fennî köprüler bizde emek ve para esirgenmediği halde bir elden idare edilmemesi yüzünden kısmen mühmel kalmıştı. Benaberin her türlü ihtiyaç ve daimî temaslarının kolay ve en emin bir surette temin etmek hakkı olan memleketimiz güzel ve metin şoselerden ve fennî ve bedîî köprülerden daha uzun bir müddet mahrum kalması ne asrı hazır icabatı ve ne de Türk demokrasisinin istilzam ettiği mana ve mefhumlarla telif edilemezdi.

İşte bütün ve emsali esbaptan kuvvet alarak Nafia vekâletinin Türk vatanını varlık içinde yokluktan Türk milletini semeresiz çalışmalardan ve Türk servetini hakiki hedefini bulmamak suretile heder olmaktan ve en nihayet Türk Cümhuriyeti yol ve köprülerini iptidai bir vaziyetten korumak maksadile bilgi ve çalışma ve paraları birleştirme ve bu üç esaslı kuvvetleri medeni dünyanın son terakkileri icabatına uydurmağa saik olarak meydana getirdiği bu kanun lâyihasını ve taşıdığı esasları encümenimiz büyük memnuniyetle karşılamıştır.

Bu kanun lâyihasını diğür kanunlardan bariz bir surette ayıran farikaların en canlı noktaları her şeyi kanun çerçevesi içine alması ve ikiliğe ve idarei maslahatçılığa yer bırakmayacak amelî

bir kıymeti haiz olmasıdır. Yüzlerce milyon sarfile meydana gelebilecek büyük bir şose şebekesinin Devlet hazinesinden verilecek tansisat ile inşa ve tamirine imkân olmadığına göre vilâyet hususî idarelerince de işbu yolların inşalarına mutlaka iştirak etmek suretile Hükümetçe bir an evvel temini inşaları bir elden ve bir merkezden hüsnü halde muhafazaları elzem görülmüştür.

Senelerdenberi yapılan tecrübeye ihtisasa da kıymet verilmek lüzumu bir kat daha tebarüz ettiğinden umumî şoselerin ve köprülerin inşa ve tamirlerini Nafia vekâletinin idaresine terk ederken bunların bir program tahtında ve metodik ve muntazam ve fennî bir tarzda inşaları da nazarı dikkatten uzak bırakılmamıştır. Bunu ifade maksadile de kanuna tabiri fennisine tetabuk etmiş olmak için şose ve köprüler kanunu ismi verilmiştir.

Bu meyanda vilâyetlerin malî ihtiyaçlarına hadim mevcut yolların muhafazaları ve yeniden lüzum görülen yerlerde yeni yollar açılması hususlarına da ehemmiyet verilerek vilâyet mahallî idarelerinin bu işlerde haiz olması lâzım görülen salâhiyetler temin edilmiş ve bu maksat için de naktî yol mükellefiyeti tahsilatının № 50 si ve bedenen çalışacakların tamamı ber sabık vilâyetlere bırakılmıştır. Vilâyetlere bırakılan para ile bu günkü mükellef tahakkuk miktarına nazaran beher amele sekiz lira hesap edilirse amele yol vergisinin takriben sülüsü kadarı nakten vekâlete geçmekte ve mütebakisi vilâyetlere kalmaktadır. Bundan başka Nafia Vekâletince inşa ve tamirleri deruhte olunacak umumî şoselerin mesai programlarına göre sıraya konulmuş ve bir sıra yol inşaatının hitamından sonra ikinci bir sıraya başlamak tarzı tespit edilmesi ve işbu sıra ve programların İcra vekilleri Heyetinin tasvibi ile takip edilmesi gibi noktalar da lâyihamın ehemmiyetli esaslarındandır. Yol işlerinde memleketin umumî menfaati noktasından gözedilmesi icap eden rabitaları takviyeye imkân vermiş olmak için işbu kanunun da yol bedeli naktisi sekiz lira olarak kabul edilmiştir.

Bu mikdar şimdiye kadar vilâyetlerce bilihtiyar vazedilmiş olan naktî verginin vasatısından duundur. Bedenî mükellefiyet te bu mikyasa göre on güne çıkarılmış ve mükellef ameleye iş bulmak imkânını temin için mesai hududu ikametgâhından itibaren on iki saata çıkarıldığı gibi bu mesafelerde yol işi bulunmazsa mükellef amelenin diğer nafia işlerinde istihdamları tensip kılınmıştır.

Temeddün ve terakki yollarında ilerlemiş milletlerin güzel ve faideli esaslarını benimsemek kararile biraz uzun bir zamanda dahi olsa ana vatanda yirmi bin kilometreyi müteceviz şose ve büyük köprü vucuda getirmek gibi çok temiz bir esas taşıyan bu kanun lâyihası dört fasılda otuz bir madde ile muvakkat bir maddeyi ihtiva etmektedir. Bazı tay ve ilâvelerle üzerinde kısmen encümenimizce yapılan tadilât ta gösterilmek suretile kabul edilen lâyihamın havale mucibince Dahiliye Encümenine tevdiî karargir olmuştur.

Âza	Âza	Âza	Kâ.	M. M.	Na. En. R.
<i>Nahit</i>	<i>Ziya Gevher</i>	<i>Hakkı</i>	<i>Rağıp</i>	<i>H. Ferit</i>	<i>Ethem</i>
				Âza	Âza
				Kütahya	
				<i>İ. Hakkı</i>	<i>D. Asım</i>

T. B. M. M.

Da. Encümeni

Mazbata № 25

Esas № $\frac{1}{431}$

2-5-1929

Dahiliye Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Nafia Vekâletince hazırlanarak Başvekâleti celileden Büyük Meclise takdim olunan ve iptidaen Nafia Encümenince müzakeresi icra kılınmış olan (şose ve köprüler) kanunu lâyihası encümenimize de havale buyurulmuş olduğundan Nafia Vekill Recep Beyefendi hazır buldukları halde mezkûr lâyiha Nafia Encümeninin tadilâtı ile beraber tetkik ve müzakere olundu.

Lâyiha için gerek Hükümet ve gerek Nafia Encümenince tanzim olunan mazbatalarda gösterilen esbab encümenimizce de muvafık görülmüş ve bazı tadilât icrasından sonra lâyihamın kabulüne karar verilmiştir. Havalesi mucibince Bütçe Encümenine tevdi olunur.

Âza	Kâ	M. M.	R. V.	Da. En. R. Na.
Ankara	Kars	Malatya	Adana	Adana
Talât	Halit	A. Muttalip	Hilmi	Hilmi
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Giresun	Kars	Eskişehir	Zonguldak	Bahkesir
Hacim	Baha Tali	Sait	Rifat	Fahrettin

T. B. M. M.

B. Encümeni

Karar № 120

Esas № $\frac{1}{431}$

Bütçe Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Encümenimize havale buyurulan şose ve köprüler kanun lâyihası Nafia Vekili Recep Bey Efendinin huzur ile tetkik ve müzakere olundu. Memleketin muhtaç bulunduğu yolları bir gün evel meydana getirmek için sahai teşebbüse atılmak ve yolların şekli inşasında son terakkıyatı nazarı dikkatte bulundurmak, bilhassa memleketimizde huvvetli bir heyeti fenniye bulundurmak ve yetiştirebilmek itibarile kanun esas ve ruh itibarile kabul ve maddeler üzerinde merbut lâyihada görülen tadilât icra edilmiş olmakla müstacelen ve tercihan müzakeresi istirhamile Heyeti Umumiyyeye arz olunur.

30-5-929

Kütahya	Niğde	Samsun	Aydın	Kâ.	R. V.
N. Asım	Faik	Adil	Mühendis	Bursa	İstanbul
			Mitat	Muhlis	Fuat
Giresun		Tokat	İsparta		
M. Kâzım		O. Şevki	Mükerrem		

Hükümetin teklifi

ŞOSE VE KÖPRÜLER KANUNU

Birinci fasıl - esas maddeler

MADDE 1 — Türkiye Cumhuriyetindeki bütün şoselerle köprülerin ve bunlara ait her şeyin yapılması, tamir ve iyi bir halde muhafazalarına ait vezaifin tanzim ve idaresi Nafia Vekâletine mevdudur.

Vilâyetlere ait hak ve vazifeler maddelerinde gösterilmiştir.

MADDE 2 — Devletçe mühin görülen şoselerin umumî istikametleri iktisadî ve askerî noktai nazarlara tevafuk edecek tarzda alâkadar makamlarla tespit olunur. Bu mesaide bu gün mevcut şoseler göz önünde tutulacağı gibi hiç olmıyanlar da hesaba katılır. Bu şoselerden inşa ve ikmal edilenler (Millî şose) ismini alır.

MADDE 3 — Millî şoseleri dördüncü maddedeki iş programını takip ve beşinci maddedeki esaslara riayet ederek Nafia Vekâleti yapar. Mevcut şose ve yolların beşinci madde mucibince yapılmasına sıra gelinceye kadar tamirâtı vilâyetlerin çalışma hududunda kalır.

MADDE 4 — Büyük köprüler ve millî Şoseler Nafia Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetine tayin edilecek sırayı takiben yaptırılır. Ancak civar şoseleri ve büyük köprülerden mühimleri ilk sıraya konur.

MADDE 5 — Millî şoselerin yeni yapılmasında ve esaslı tamirlerinde en son fennî terakki esasları tatbik edilir. Bu esaslar Nafia vekâleti tarafından tanzim ve tatbik olunur.

MADDE 6 — Bitirilen şose ve köprüler derhal mütemadî tamirata tabi tutulur. Bunun için de Nafia Vekâletince ayrı talimat yapılır.

MADDE 7 — Vilâyetler aşağıda gösterilen şose işleriyle meşgul olurlar :

A) Elyevm mevcut ve üzerinden geçilme - kte olan bütün yollar ;

B) Bu gün mevcut olmayıpta mahallî idareleri tarafından mahalleri için faideli

Nafia Encümeninin tadili

ŞOSE ve KÖPRÜLER KANUNU

Birinci fasıl

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyetindeki bütün şoseler ile köprülerin yapılması tamiri ve iyi bir halde muhafazalarına ait vazaifi tanzim ve idaresi Nafia Vekâletine mevdudur.

Vilâyetlere ait vazifeler aşağıda gösterilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Aynen

ÜÇÜNCÜ MADDE — Millî şoseler dördüncü maddedeki iş programı dairesinde ve beşinci maddedeki esaslara riayet olunmak şartile Nafia Vekâletince yapılır.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Aynen

BEŞİNCİ MADDE — Millî Şoselerin yeni yapılmasında ve esaslı tamirlerinde son fennî terakki şerrit ve esaslara tatbik edilir. (Bu esaslar Nafia Vekâletince tanzim ve tatbik olunur.)

ALTINCI MADDE — Aynen

YEDİNCİ MADDE — Vilâyetler aşağıda gösterilen şose işleriyle meşğul olurlar .

A - mevcut ve üzerinden geçilmekte olan şoseler:

B - Mevcut olmayıpta mahallî idareler tarafından yapılması mahalleri için faydali gö-

Dahiliye Encümeninin tadilatı

ŞOSE VE KÖPRÜLER KANUNU LÂYİHASI

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyetindeki bütün şoseler ile köprülerin yapılması tamir ve iyi bir halde muhafazalarına ait vezaifin tanzim ve idaresi Nafia vekâletine mevduudur. Vilâyetlere ait vazifeler aşağıda gösterilmiştir.

MADDE 2 — Aynen kabul olunmuştur.

MADDE 3 — Millî şoseler 4 üncü maddede iş programı dairesinde ve 5 inci maddedeki esaslara riayet olunmak şartile Nafia vekâletince yapılır.

MADDE 4 — Aynen kabul olunmuştur.

MADDE-5 — Millî şoselerin yeni yapılmasında ve esaslı tamirlerinde son fennî terakki şerait ve esaslara tatbik edilir. (Bu esaslar Nafia vekâletince tanzim ve tatbik olunur.)

MADDE 6 — Bitirilen millî şoseler ve köprüler derhal mütemadi tamirata tabi tutulur. Bunun için de Nafia vekâletince ayrı talimatname yapılır.

MADDE 7 — Vilâyetler aşağıda gösterilen şose işleriyle meşgul olurlar:

A - Mevcut ve üzerinden geçilmekte veya başlamış olan şoselerle mücavir vilâyetlerin hudutlarına takarrüp etmiş olan aksam üzerindeki irtibat yolları.

Bütçe Encümeninin tadilatı

ŞOSE VE KÖPRÜLER KANUN LÂYİHASI

Birinci Fası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyetindeki bütün şoseler ile köprülerin inşa ve tamirlerine ve iyi bir halde muhafazalarına ait vezaifin tanzim ve idaresi Nafia Vekâletine mevduudur. Bu vazaiften vilâyetlerce ifası lâzım gelenler aşağıda gösterilmiştir.

MADDE 2 — Devletçe mühim görülen şoselerin umumî istikametleri, iktisadî ve askerî noktai nazarlara tevafuk edecek tarzda alâkadar makamlarla tespit olunur. Ba hususta halen mevcut şoseler göz önünde tutulacağı gibi hiç olmıyanlarda hesaba katılır. Bu şoselerden inşa ve ikmal edilenler millî şose ismini alır.

MADDE 3 — Millî şoseler dördüncü maddede iş programı dairesinde beşinci maddede esaslara riayet olunmak şartile Nafia Vekâletince yapılır.

MADDE 4 — Büyük köprüler ve millî şoseler Nafia Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tayin edilecek sırayı takiben yaptırılır.

Ankara civarı şoseleri ve büyük köprülerden mühimleri ilk sıraya konur.

MADDE 5 — Millî şoselerin yeni yapılmasında ve esaslı tamirlerin de fennin son tarakki esasları tatbik edilir. (Bu esaslar ve şoselerin bütün evsaf ve şeraiti Nafia Vekâletince tanzim olunur.)

MADDE 6 — Bitirilen millî şoseler ve köprüler derhal mütemadi tamirata tabi tutulur. Bunun için de Nafia Vekâletince ayrı talimatname yapılır.

MADDE 7 — Vilâyetler aşağıda gösterilen işlerle meşgul olurlar.

A - Mevcut ve üzerinden geçilmekte veya başlamış olan şoselerle mücavir vilâyetlerin hudutlarına takarrüp etmiş olan aksam arasındaki irtibat yolları (vilâyetlerin bu gün yapılı

görülen yollar ;

C) Devletçe görülecek her hangi bir lüzum üzerine inşası vilâyete tevdi edilecek yollar.

Vilâyetlerin bu gün yapılmış olan şoseleri ve teferuatı üzerindeki mesaisinde takibedilecek gaye bunların gidiş ve geliş ve geçide elve - rişli olacak surette tamir ve munafazalarıdır.

MADDE 8 — Vilâyetlerin yedinci maddenin (A) fıkrasında gösterilen şose işleri için umumî meclislerde üç senelik bir program yapılarak valiler tarafından Nafia Vekâletine gönderilir; ve vekâletçe aynen veya tadilen tasdik edilecek şekilde tatbik olunur. Yedinci maddenin (B) fıkrasındaki yolların mebd'e münteha noktalarının tayini vilâyet umumî meclislerine aittir. Nafia Vekâleti bu yolların mebd'e ve münteha noktaları hakkında mutalea beyan etmez. Yalnız inşaatın ve güzergâhın fennî şeraitini ve yolun tuluyle tahsisatına nazaran icra kabiliyetini tetkik eder.

İkinci fasıl - Mükellefiyet

MADDE 9 — Türkiyede sakin 18 yaşında 60 yaşına kadar her erkek nüfus yol mükellefiyetine tabidir.

Yol mükellefiyeti bedenen ve bizzat çalışamıyacaklar tarafından nakden ifa edilir. Ancak malûliyeti sabit olan fakirlerle hayatta beş evlâdı olanlar ve bilûmum mekteplerde tahsilde bulunanlar, silâh altında bulunan ordu ve Jandarmaya efradı yol mükellefiyetinden muaf tırlar.

Türkiyede oturan ve ellerinde Türkiyede ikamet ve sayahatları hakkındaki kanuna tevfi kan verilmiş ikamet tezkeresi bulunan ve bulunması lâzım gelen ecnebler Türkiyede altı ay ikamet eyledikten sonra kanunun (12 inci madesinde gösterilen şerait dairesinde) yol vergisi'li mükelleftir . Ancak hükûmeti Cümuriyemizle siyasî münasebatta bulunan Devletlerin diploması ve şebenderi memurları ve bunların maiyetindeki aynı Devlet tabiiyetini haiz memurlar bu vergiden müstesnadır.

MADDE 10 — Bir senelik bedeni mükellefiyet vasataî kuvveti hâiz bir amelenin 10 günde yapabileceği iş miktarından ibarettir. Bir günlük iş miktarı fennî bir surette Nafia

rülen yeni yollar:

C - Devletçe görülecek lüzum üzerine inşası vilâyete tevdi edilecek yollar.

SEKİZİNCİ MADDE — Aynen

İkinci fasıl - Mükellefiyet

DOKUZUNCU MADDE — Türkiyede sakin 18 yaşından (18 dahil) 60 (dahil) yaşına kadar her erkek nüfus yol mükellefiyetine tabidir.

Yol mükellefiyetinin bedenen ve bizzat çalışamıyacaklar tarafından nakden ifa edilebilir. Ancak maluliyeti sabit olan fakirler ve hayatta beş evladı olanlar ve bilumum mekteplerde tahsilde bulunanlarla silâh altındaki ordu ve jandarma efradı yol mükellefiyetinden muaf tırlar

ONUNCU MADDE — Aynen

(vilâyetlerin bu gün yapılı olan şoseleri ve teferruatı üzerindeki mesainde takip edilecek gaye bunların gidiş ve geliş ve geçide elverişli olacak surette tamir ve muhafazalarıdır.)

B - Mevcut olmayıpta mahallî idareleri tarafından yapılması mahalleri için faydeli görülen yeni yollar.

C - Devletçe görülecek lüzum üzerine inşası vilâyete tevdi edilecek yollar.

MADDE 8 — Aynen kabul edilmiştir.

olan şoseler ve teferruatı üzerindeki mesainde takip edilecek gaye, bunların gidiş ve geliş ve geçide elverişli olacak surette tamir ve muhafazalarıdır.)

B - Mevcut olmayıpta vilâyet hususî idareleri tarafından yapılması mahalleri için faydeli görülen yeni yollar .

C - Devletçe görülecek lüzum üzerine inşası vilâyetlere tevdi edilecek yollar .

MADDE 8 — Vilâyetler yedinci maddenin (A) fıkrasında gösterilen şose işleri için umumî meclislerce üç senelik bir program yapılarak vilâyetler tarafından Nafia vekâletine gönderilir . Ve vekâletçe aynen ve ya tadilen tasdik edilecek şekilde tatbik olunur. Yedinci maddenin (B) fıkrasındaki yolların mebde ve münteha noktalarının tayini vilâyet umumî meclislerine aittir. Nafia Vekâleti bu yolların mebde ve münteha noktaları hakkında mütalea beyan etmez, yalnız inşaatın ve güzergâhın fennî şartlarını ve yolun tulü ile tahsisatına nazaran icra kabiliyetini tetkik eder.

İkinci fasıl - mükellefiyet

MADDE 9 — Türkiyede sakin 18 (dahil) yaşından 60 (dahil) yaşına kadar her erkek nüfus yol mükellefiyetine tabidir.

Yol mükellefiyeti bedenlen ve bizzat çalışmıyacak olanlar tarafından nakden ifa edilir Ancak maluliyeti sabit olan fakirler ve bilumum mekteplerde tahsilde bulunanlarla silâh altındaki ordu ve jandarma efradı yol mükellefiyetinden mafudurlar.

Türkiyede oturan ve ellerinde Türkiyede ikamet ve seyahatları hakkındaki kanuna tevfi kan verilmiş ikamet tezkeresi bulunan ve bulunması lâzım gelen ecnebiler türkiyede altı ay ikamet eyledikten sonra (kanunun 12 inci maddesinde gösterilen şerait dairesinde) yol vergisi ile mükelleftirler.

Ancak Hükûmeti cümhuriye ile siyasî münasebatta bulunan devletlerin diploması ve şehbenderî memurları ve bunların maiyyetindeki aynı devlet tabiyetini haiz memurlar müttekabiliyet şartile bu vergiden müstesnadır.

MADDE 10 — Aynen kabul olunmuştur.

MADDE 9 — Türkiyede sakin on sekiz yaşından (18 dahil) altmış yaşına (altmış dahil) kadar her erkek nüfus yol mükellefiyetine tabidir. Yol mükellefiyeti bedenlen ve bizzat çalışmak istemiyenler tarafından nakten ifa edilir. Ancak maluliyeti sabit olan fakirlerle hayatta beş evladı olanlar ve bilumum mekteplerde tahsilde bulunanlarla silâh altındaki ordu ve jandarma efradı yol mükellefiyetinden muafıdır.

Türkiyede oturan ve ellerinde kanunen ikamet tezkeresi bulunan ve bulunması lâzım gelen ecnebiler Türkiyede altı ay ikamet eyledikten sonra kanunun onuncu maddesinde gösterilen şerait dairesinde yol mükellefiyetine tabi olurlar. Bunların mükellefiyetleri naktidir.

Türkiye Cümhuriyeti ile siyasî münasebatta bulunan Devletlerin diploması ve şehbenderî memurları ve bunların maiyyetindeki aynı Devlet tabiiyetini haiz memurlar müttekabiliyet şartile bu mükellefiyetten müstesnadır.

MADDE 10 — Bir senelik bedenî mükellefiyet vasatı kuvveti haiz bir amelenin on günde yapabileceği iş miktarından ibarettir. Bir günlük iş miktarı fennî bir surette Nafia Vekâ-

Vekâletince tespit olunur. Bu hususta Nafia meclisinin reyi alınır .

Naktî yol mükellefiyeti senede maktuan sekiz liradır. Bu vergi umumî meclislerce tespit edilecek zamanlarda ve iki müsavi taksitte alınır. Taksit zamanları bir ay evvel valiler tarafından neşir ve ilân olunur.

Yedinci maddenin (B) fıkrasında gösterilen mahallî yollar ihtiyacı icabettirirse bu yollara sarfedilmek üzere vilâyet umumî meclisleri kararıyla senelik bedeni mükellefiyet 12 güne iblâğ olunabilir. Bu taktirde o vilâyetin naktî yol vergisi 10 liraya tezyit olunur. Bundan hasıl olacak fazla para 22 inci madde mucibince bırakılacak kısımdan başka olarak hususî idarelere terk olunur.

MADDE 11 — Mükellef amele bulunduğu vilâyet dahilinde ikametgâhından nihayet 12 saat mesafe dahilindeki yol ve köprü işlerinde çalıştırılır. Bu mesafe dahilinde yol ve köprü işleri bulunmadığı halde bunlar vilâyet dahilinde Nafia Vekâletinin müsaadesile su işlerinde ve sair lüzum görülecek nafıa inşaatında da çalıştırılabilir.

Mükellef amele yol mühendisleri tarafından vilâyet dahilinde vücuda getirilecek şose işlerine göre yapılacak tertibe tevfikân ve onların talebi üzerine mahallî Hükûmetince inşaat mahallerine sevk o'unurlar.

Bu tertibat o suretle tanzim olunmalıdır ki amele hem nisbeten en yakın yerde iş bulsun hem işsiz bırakılmasın.

Mükellef amelenin mesai zamanları bütün amelenin çalıştırılabilmesi mümkün olacak veçhile inşaat mevsimleri içinde senede beş aydan dun olmamak üzere umumî meclislerce tahdit olunur. Yol mükellefiyetini umumî, hususî, mülhak bütçelerden ve belediyelerden ve sair imtiyazlı ve ruhsatlı şirketlerden maaş ve muhassasat alan memurlar ve müstahdemler dahi memur oldukları mahallerde mart ve ağustos ayları zarfında iki müsavi taksitte nakten eda ederler.

MADDE 12 — Verginin tahakkukundan sonra başka bir vilâyette bulunan mükelleflerden nakten ifayı mükellefiyeti taahhüt etmiş olanların ve memur bulunanların vergileri buldukları vilâyetçe tahsil olunur. Ve mensup oldukları vilâyete gönderilir. Bun-

ONBİRİNCİ MADDE — Mükellef amele bulunduğu Vilâyet dahilinde ikametgâhından nihayet on iki saat mesafe dahilinde yol ve köprü işlerinde çalıştırılır. Bu mesafe dahilinde yol ve köprü işleri bulunmadığı halde vilâyet dahilinde ve aynı mesafede Nafia Vekâletinin müsaadesile su işlerinde ve sair lüzumlu Nafia inşaatında da çalıştırılabilir.

Mükellef amele mühendisler tarafından vilâyet dahilinde vücuda getirilecek işe göre yapılacak tertibat dairesinde mahallî Hükûmetince iş mahallerine sevk olunur. (Bu tertibat o suretle tanzim olunmalıdır ki amele hem nisbeten en yakın yerde iş bulsun hemde işsiz bırakılmasın) mükellef amelenin mesai zamanları bütün amelenin çalıştırılmasını mümkün kılacak veçhile inşaat mevsimlerinde senede beş aydan dun olmamak üzere umumî meclislerce tahdit olunur .

ONİKİNCİ MADDE — Yol mükellefiyetinin umumî, hususî ve mülhak bütçelerden ve belediyelerden ve sair imtiyazlı ve ruhsatlı şirketlerden maaş, tahsisat ve ücret alan memur ve müstahdemler memur oldukları mahallerde mart ve ağustos ayları zarfında nakten eda

letince tesbit olunur. Bu hususta Nafia meclisi nin reyi alınır.

Nakti mükellefiyet senede maktuan 8 liradır. Buna yol parası denir. Ve vilâyetler umumî meclislerince tesbit edilecek zamanlarda ve iki müsavi taksitte alınır. Taksit zamanları valiler tarafından bir ay evvel neşrü ilân olunur.

Yedinci maddenin (B) fıkrasında gösterilen mahallî yollara sarf edilmek üzere ledelicap vilâyet umumî neclisleri kararile senelik bedenî mükellefiyet on iki güne iblağ edilebilir . Ve bu taktirde o vilâyetin yol parası on liraya çıkarılır. Bundan hasıl olacak fazla para 23 üncü madde mücibince bırakılacak kısımdan başka olarak hususî idarelere terk olunur.

MADDE 11 — Mükellef amele bulunduğu vilâyet dahilinde ikametgâhından nihayet 12 saat mesafe dahilinde yol ve köprü işlerinde çalıştırılır. Bu mesafe dahilinde yol ve köprü işleri bulunmadığı halde vilâyet dahilinde ve aynı mesafede Nafia Vekâletinin müsaadesile su işlerinde ve sair lüzumlu nafia inşaatında da çalıştırılabilir.

Mükellef amele mühendisler tarafından vilâyet dahilinde vücade getirilecek işe göre yapılacak tertibat dairesinde mahallî Hükûmetince iş mahallerine sevk olunur. (Bu tertibat o suretle tanzim olunmalıdır ki amele hem nispeten en yakın yerde iş bulsun hem de işsiz bırakılmasın) mükellef amelenin mesai zamanları bütün amelenin çalıştırılmasını mümkün kılacak veçhile inşaat mevsimlerinde senede beş aydan dun olmamak üzere umumî meclislerce tahdit olunur.

MADDE 11 — Umumî, hususî, ve mülhak bütçelerden ve belediyelrden ve Devlete ait müessesat ile imtiyazlı ve ruhsatlı şirketlerden maaş, tahsisat ve ücret alanlar yol mükellefiyetlerini buldukları mahallerde mart ve ağustos aylarında iki müsavi taksitte nakten eda edreler. Bunlardan yol mükellefiyetleri başka mahalde tahakkuk etmiş olanlar hakkında tahsili yapan vilâyetçe, taahkuku yapan vilâyete kaydi kapadılmak üzere malûmat verilir .

MADDE 12 — Yol mükellefiyetini umumî ve hususî ve mülhak bütçelerden ve belediyelerden ve sair imtiyazlı ve ruhsatlı şirketlerden maaş, tahsisat ve ücret alanlar mensup oldukları mahallerde mart ve ağustos ayları zarfında, nakten eda ederler.

MADDE 12 — Mükellef amele bulunduğu vilâyet dahilinde ikâmetgâhında nihayet on iki saat mesafe dahilindeki yol ve köprü işlerinde çalıştırılır. Bu mesafe dahilinde yol ve köprü işleri bulunmadığı halde bunlar vilâyet dahilinde ve aynı mesafede Nafia vekâletinin mü-

lardan bedenen ifayı mükellefiyeti taahhüt edenlerin mükellefiyetleri buldukları vilâyetçe yaptırılır.

ederler .

MADDE 13 — Mükellefiyetini bedenleriyle ifa etmeyi taahhüt eylediği halde bunu yapmayanlar veya mahalli inşaatta mükellefiyetini ikmal etmeden işini bırakanlardan yol vergisi nakten tahsil olunur.

Onikinci madde on üçüncü madde olarak aynen

MADDE 14 — Yol vergisiyle mükellef e hasın isimleri muhtar ve ihtiyar meclisleri tarafından her senenin şubat ayı iptidasından nisan ayı nihayetine kadar cetveli mahsusuyla muhasebei hususiyelere bildirilir. Ve muhasebei hususiyelerce o senenin mayısı zarfında tahakkuk ettirilir. Mükellefiyetlerini nakten veya bedenen ödemek istiyenlerin isimleri hizasına işaret olunur.

On üçüncü madde 14 üncü madde olarak aynen

MADDE 15 — Bedeni mükellefiyetini ifa için gelenlerden 10 uncu maddeye tevfikân tayin edilecek işlerini ikmal edenlere ifayi hizmet vesikasına hak kazanırlar. İşbu vesikalar inşaata memur olan mutemet ve fen memuru tarafından müştereken imza olunur. Ve her şahsa vesikası ayrıca verilir.

Ondördüncü madde onbeşinci madde olarak aynen

Bedenen ifayi mükellefiyeti taahhüt eden her şahıs bizzat çalışmağa mecburdur. Yerine başkasını göndermesi kabul edilmez. Kanun hilâfına şahsî bedel olarak gidenlerin hizmetleri sayılmayıp gönderenlere yeniden mükellefiyeti ifa ettirilir.

Onbeşinci madde on altıncı madde olarak aynen

MADDE 16 — Yol bedeli naktisi tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur.

saadesile su işlerinde ve sair lüzumlu Nafia inşaatında da çalıştırılabilirler. Mükellef amele mühendisler tarafından vilâyet dahilinde vücûde getirilecek işe göre yapılacak tertibat dairesinde mahallî Hühûmetince iş mahllerine sevk olunur . [Bu tertibatta hem amelenin nisbeten en yakın yerde çalışması hem işsiz bırakılmaması nazarı itibara alınır.]

Mükellef amelenin mesai zamanları bütün amelenin çalıştırılmasını mümkün kılacak veçhile inşaat mevsimlerinde senede beş aydan dun olmamak üzere vilâyet unumî meclislerince tayin olunur .

12 inci madde 13 üncü madde olarak aynen

MADDE 13 — Yol mükellefiyetinin tahakkukundan sonra başka bir vilâyette bulunan mükelleflerden nakten ifai mükellefiyeti taahhüt etmiş olanların yol paraları buldukları vilâyetçe tahsil olunur ve mensup oldukları vilâyete gönderilir. Bunlardan bedenen ifai mükellefiyeti taahhüt edenlerin mükellefiyetleri buldukları vilâyetçe yaptırılır .

13 üncü madde 14 üncü madde olarak aynen

MADDE 14 — Mükellefiyetlerini bedenen ifa etmeği taahhüt eyledikleri halde bunu yapmayanlar veya mükellefiyetlerini ikmal etmeden inşaat mahallini bırakanların yol mükellefiyetleri nakten tahsil olunur,

14 üncü madde 15 inci madde olarak aynen

MADDE 15 — Yol vergisile mükellef eşhasın isimleri muhtar ve ihtiyar meclisleri tarafından her senenin şubat ayı iptidasından nisan ayı nihayetine kadar cetveli mahsusla muhasebei hususiyelere bildirilir ve muhasebei hususiyelerce o senenin mayıs ayı zarfında tahakkuk ettirilir. Mükellefiyetlerini nakten veya bedenen ödemek isteyenlerin isimleri cetvelde işaret olunur.

15 inci madde 16 ıncı madde olarak aynen

MADDE 16 — Bedenî mükellefiyetini ifa eden her şahsa ayrı ayrı ifai hizmet vesikası verilir. İşbu vesikalar inşaatı memur olan fen memuru ve mutemet tarafından müştereken imza olunur.

MADDE 17 — Yol vergisi idarei hususiyece tayin olunacak tahsildarlar marifetiyle tahsil olunup her mükellefe makbuzu ita ve para ait olduğu sandığa teslim ve irsal olunur.

Tahsildar tayini mümkün olmıyan yerlerde yol vergisi muhtar ve ihtiyar meclisleri marifetile tahsil ettirilir.

MADDE 18 — Tahsil vazifesini ifa ederek tahakkukatın yüzde altmışını tahsil eden muhtar ve ihtiyar meclislerine tahsilâtın yüzde biri, yüzde yetmiş beşini tahsil edenlere yüzde ikisi, bundan yukarı tahsilât yapanlara yüzde üçü aidat olarak verilir. Ücretli tahsildarlara yüzde yetmiş beş tahsilât için yüzde bir ve daha yukarı tahsilât için yüzde iki ikramiye verilir.

MADDE 19 — Her yol mükellefi bedenen veya bedelen mükellefiyetini yaptığına dair iş vesikasını veya vergi makbuzunu saklamağa ve arandığı vakit göstermeğe mecburdur.

11 inci madde mucibince her sene tayin edilen inşaat müddetinin hitamından bir ay sonra ihtiyar melisleri dairesinde sakin umum mükelleflerin bedenen ifayi mükellefiyet vesikalarını muayene edip mükellefiyetini bedenen ifadan kaçmış olanların cetvelini ait olduğu muhasebei hususiyeye verir ve bu gibilerden yol mükellefiyeti yüzde elli fazlasile nakten tahsil olunur; ve bu kısım paramın yüzde onu ihtiyar meclislerine ikramiye olarak verilir. Bu parayı vermıyenler hakkında tahsili emval kanunu tatbik olunur.

çüncü fasıl - malî ahkâm

MADDE 20 — yol vergisi işbu kanunda tasrih edilen hususattan gayriye sarfedilemez.

Her sene şose ve köprü inşaatı için hususî idarelerden Nafia Vekâleti emrine ayrılacak paralarla umumî muvazeneden bu maksatla bütçeye konacak tahsisat mezkûr inşaat işleri meyânında

On altıncı madde on yedinci madde olarak aynen

Onyedinci madde onsekizinci madde olarak aynen

ON DOKUZUNCU MADDE — Tahakkukatın yüzde altmışını tahsil eden muhtar ve ihtiyar meclislerine tahsilâtın yüzde biri, yüzde yetmiş beşini tahsil edenlere, yüzde ikisi bundan yukarı tahsilât yapanlara yüzde üçü aidat olarak verilir. Ücretli tahsildarlara yüzde 75 tahsilât için yüzde bir ve daha yukarı tahsilât için yüzde iki ikramiye verilir.

YİRMİNCİ MADDE — Her yol mükellefi o seneye mahsus iş vesikasını ve ya vergi makbuzunu saklamağa ve arandığı vakit alâkadar resmî memurlara göstermeğe mecburdur. On birinci madde mucibince her sene tayin edilen inşaat müddetinin hitamından bir ya

16 inci madde 17 inci madde olarak aynen

17 inci madde 18 inci madde olarak aynen

MADDE 19 — Tahakkukatın yüzde altmışı tahsil eden muhtar veya bu işi yapan vekiline tahsilâtın yüzde biri, yüzde yetmiş beşini tahsil edenlere yüzde ikisi, bundan yukarı tahsilât yapanlara yüzde üçü aidat olarak verilir. Ücretli tahsildarlara yüzde yetmiş beş tahsilât için yüzde bir ve daha yukarı tahsilât için yüzde iki ikramiye verilir.

MADDE 20 — Her yol mükellefi o seneye mahsus iş vesikasını veya vergi makbuzunu saklamağa ve arandığı vakit alâkadar resmî memurlara göstermeğe mecburdur. 11 inci madde mucibince her sene tayin edilen inşaat müddetinin hitamından bir ay sonra ihti-

Bedeni mükellefiyeti taahüt eden her şahıs bizzat çalışmağa mecburdur. Yerine başkasını göndermesi kabul edilmez. Kanun hilâfına şahsî bedel olarak gidenlerin hizmetleri sayılmayıp gönderenlere yeniden mükellefiyetleri ifa ettirilir.

MADDE 17 — Yol parası hususî idareler tahsildarları tarafından tahsili emval kanununa tevfikan tahsil ve mukabilinde mükellefe makbuz ita olunur. Daimî veya muvakkat tahsildar tayini mümkün olmayan yerlerde tahsilât muhtar veya vekillerine yaptırılır. Ancak Nafia ve Maliye vekâletlerince tespit edilecek yerlerde on sekizinci maddede gösterilen nisbette ikramiye verilmek şartile yol paralarının maliye tahsildarlarına tahsil ettirilmesi de caizdir.

MADDE 18 — Muhtar veya vekiline tahakkukatın yüzde altmışını tahsil ettiği takdirde tahsilâtın yüzde biri, yüzde yetmiş beşini tahsil ettiği takdirde yüzde ikisi, bundan yukarı tahsilât yaptığı surette yüzde üçü aidat olarak verilir. Tahsildarlara yüzde yetmiş beş tahsilât için yüzde bir ve daha yukarı tahsilât için yüzde iki ikramiye verilir.

MADDE 19 — Her mükellef o seneye mahsus vesika ve ya makbuzunu saklamağa ve arandığı vakit alâkadar resmî memurlara göstermeye mecburdur. On ikinci madde mucibince her sene tayin edilen inşaat müddetinin hitamından bir ay sonra ihtiyar meclisleri kendi köy veya mahallelerinde sakin umum mükelleflerin bedenlen ifayi mükellefiyet vesikalarını muayene edip mükellefiyetini bedenlen ifadan kaçmış olanların cetvellerini ait olduğu muhasebei hususiyeye verirler. Bu gibilerin mükellefiyetleri yüzde elli fazlasile nakten ve tahsili emval kanununa tevfikan istifa ve tahsil olunur. Bu suretle tahsil edilecek fazlanın yüzde onu ihtiyar meclislerine ikramiye olarak verilir.

Üçüncü fasıl - Malî ahkâm

MADDE 20 — Yol parası bu kanunda tasrih edilen hususattan gayriye sarfedilemez.

inşaata muktazi silindir ve sair alât ve edevatın mübayaa, tamir ve işletmesine dahi sarfolunur.

MADDE 21 — Yol vergisi tahsilâtı vukubuldukça her mükellef başına sekiz lira hesabı ile tahsil edilen paranın yüzde ellisi bir hesabı mahsusa kaydedilmek üzere Nafia Vekâleti emrine Ziraat bankalarına tevdi olunur. Bu mebalîğ her sene bilhesap varidat bütçesinde yeniden açılacak rakamsız faslı mahsusa tahsisat olarak vaz ve sarfolunur. Yedinci maddenin (C) fıkrasında yazılı yol işlerinin ihtiyaç göstereceği para İcra Vekilleri Heyeti kararile tahsis ve Vekâlet emrine alınan paradan tesviye olunur.

MADDE 22 — Yol vergisinin nakit kısmından mükellef başına sekiz lira hesabı ile yarısı hususî idarelere bırakılır.

Bu paranın yekûnu yüz hesabı ile aşağıda gösterildiği şekilde sarfolunur:

A) % 20 yol vergisine ait tahakkukat ve tahsilât ile mükellef amelenin işe sevki ve yol işlerine ait idarî vazifeler ve mülkiye ve zabite memurlarının aynı işe müteallik harcırahları masarısına;

B) % 50 isî yedinci maddenin (A) fıkrasındaki mevcut eski şoselere;

C) % 30 u yedinci maddenin (B) fıkrasındaki mahallî yollara.

Vilâyet Nafia memur ve müstahdemlerinin keştüğüzar harcırahları, bunlardan Vekâlet kadrosunda bulunmayanların maaş, tahsisat ve ücretleri, silindir tamir ve işletme ve yol inşasına muktazi alât ve edevat parası gibi müşterek masraflar işbu maddenin (B) ve (C) fıkralarında zikredilen işlere muhassas mebalîğden Nafia Vekâletince tasdik olunacak bütçe mucibince sarfolunur.

Vilâyetlerin yeni silindir ihtiyaçlarına Nafia Vekâletince yardım olunur.

sonra ihtiyar meclisleri dairesinde sakin umum mükelleflerin bedenen ifayı mükellefiyet vesikalarını muayene edip mükellefiyetini bedenen ifadan kaçmış olanların cetvelini ait olduğu muhasebe hususiyeye verir ve bu gibilerden yol mükellefiyeti yüzde elli fazlasile nakten tahsil olunur ve bu kısım paranın yüzde onu ihtiyar meclislerine ikramiye olarak verilir. Bu parayı vermeyenler hakkında tahsili emval kanunu tatbik olunur.

Üçüncü fasıl: malî ahkâm

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Yol vergisi işbu kanunda tasrih edilen hususattan gayriye sarfedilemez.

YİRMİ İKİNCİ MADDE — Yol vergisinden Nafia Vekâletine kalacak kısımlar umumî muvazeneden bu maksada tahsis olunacak para inşaat işleri meyamında muktazi makine, silindir ve diğer alât ve edevat mübayaa, tamir ve işletmesine ve çadır gibi sair hususata sarfolunur.

yar meclisleri dairesinde sakin umum mükelleflerin bedenen ifayi mükellefiyet vesikalarını muayene edip mükellefiyetini bedenen ifadan kaçmış olanların cetvellerini ait olduğu muhasebei hususiyeye verirler. Ve bu gibilerden yol mükellefiyeti yüzde elli fazlasıyla nakten tahsil olunur. Ve bu kısım paranın yüzde onu ihtiyar meclislerine ikramiye olarak verilir. Bu parayı vermeyenler hakkında tahsili emval kanunu tatbik olunur.

Üçüncü fasıl - Malî ahkâm

MADDE 21 — Yol vergisi işbu kanunda tasrih edilen hususattan gayriye sarfedilemez.

MADDE 22 — Yol vergisinden Nafia Vekâletine kalacak kısımla umumî muvazeneden bu maksada tahsis olunacak para inşaat işleri meyamında muktazi makine, silindir ve diğer alât ve edevat ve sair inşaat malzemesi mübayaa, tamir ve işletmesine ve çadır veya barınacak yer gibi sair hususata dahi sarfolunur.

MADDE 21 — Yol parasından Nafia Vekâletine kalacak kısımla umumî muvazeneden bu maksada tahsis edilecek para makine, silindir ve çadır ve diğer alât ve edevat ve sair inşaat malzemesi mübayaa, tamir ve işletilmesine ve yol işlerine ait diğer hususata da sarfolunur.

MADDE 22 — Yol parası tahsilâtı vukubuldukça her mükellef başına 8 lira hesabı ile tahsil edilen paranın yüzde ellisi şose ve köprüler için açılacak bir hesabı mahsusa tayin edilmek üzere Ziraat bankalarına tevdi olunur. Ziraat bankası idarei merkeziyesi her ay nihayetinde tevdiat yekûnlarını Maliye ve Nafia vekâletlerine bildirir. Maliye vekâletince bu miktarlar bir taraftan varidat bütçesinde açılacak faslı mahsusa varidat, diğer taraftan Nafia bütçesinde şoseler ve büyük köprüler namile açılacak faslı mahsusa tahsisat kaydolunur. İşbu tahsisattan senesi zarfında sarfi tahakkuk etmeyip bakiye kalan miktar, varidat ve masraf bütçelerinden tenzil ve imha ve aynı usul ile ertesi senenin varidat ve masraf bütçelerine yeniden kaydedilir.

MADDE 23 — Tahsil edilen yol parasından ait olduğu senesi zarfında sarfedilmeyip hesabı mahsustan bakiye kalan miktar ertesi sene Nafia hesabına idarei hususiyelerden alınacak paraya ilâveten sarfolunur.

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Yirmi üçüncü madde olarak aynen

MADDE 24 — İşbu kanunun hududu dahilindeki işler için hükmü müteaddit senelere şamil taahhüdatta bulunmaga Nafia Vekâleti ve yedinci maddenin (B) ve (C) fıkralarındaki yollar için vilâyetler mezundur.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Yol vergisinin nakit kısmı tahsilâtta mükellef başına sekiz lira hesabile yarısı hususî idarelere bırakılır. Bu paramın yekûnu yüz hesabile aşağıdaki şekilde sarfolunur:

A - %20 Yol vergisine ait tahakkukat ve tahsilât ile mülkiye ve zabita memurlarının yol işlerine müteallik harcırahlarına ve mükellef amelenin işe sevklerinde istihdam edilecekler bu kısımdan vilâyet umumî meclisi ve encümenlerin ücretlerine ve hususî muhasebe müdür ve memurları maaş, muhasasatına idarei hususiye varidatı umumiyesinde ki yol bedeli naktisinin nisbeti dairesinde

MADDE 23 — Yol vergisi tahsilâtı vukubuldukça her mükellef başına 8 lira hesabı tahsil edilen paranın yüzde ellisi bir hesabı mahsusa kaydedilmek üzere Nafia Vekâleti emrine Ziraat bankalarına tevdi olunur. Bu mebalîğ her sene bilhesap varidat bütçesinde yeniden açılacak rakamsız faslı mahsusa tahsisat olarak vaz ve sarfolunur. Yedinci maddenin (C) fıkrasında yazılı yol işlerinin ihtiyaç göstereceği para İcra Vekilleri Heyeti karar ile tahsis ve vekâletin yol tahsisatından sarfolunur.

MADDE 24 — Yol vergisinin nakit kısmı tahsilâtından mükellef başına sekiz lira hesabı yarısı aşağıdaki şekilde hususî idarelere bırakılır. Bu paranın yekûnu yüz hesabı ile aşağıdaki şekilde sarfolunur.

A - yüzde yirmisi yol vergisine ait tahakkukat ve tahsilât ile mülkiye ve zabıta memurlarının yol işlerine müteallık harcırahları ve mükellef amelenin işe sevklerinde istihdam edilecekler için muktazi para bu kısımdan verilir. Ayrıca vilâyet umumî meclis ve encümenlerinin ücretleri ve hususî muhasebe müdür ve memurlarının maaş ve muhassasatı için verilecek parada idarei mahalliye varidatı umumiyesindeki

MADDE 23 — Yol vergisinin nakit kısmı tahsilâtından mükellef başına 8 lira hesabı yarısı hususî idarelere bırakılır. Bu hissenin yekûnu 100 hesabı ile aşağıdaki şekilde sarfolunur.

A - Yüzde yirmi miktarı ; yol vergisine ait tahakkukat ve tahsilât ile mülkiye ve zabıta memurlarının yol işlerine müteallık harcırahları ve mükellef amelenin işe sevklerinde istihdam edilecekler için yapılması muktazi masarife karşılık olup vilâyet umumî meclisi ve encümenlerinin ücretlerinden ve hususî muhasebe müdür ve memurlarının maaş ve muhassasatından vilâyet hususî idaresi varidatı umumiyesine nazaran yol parasının nisbeti dairesinde tefrik edilecek hisse dahi bu kısımdan tesviye olunur.

B - Yüzde ellisi yedinci maddenin (A) fıkrasında mezkûr şöselere.

C - Yüzde otuzu yedinci maddenin (B) fıkrasındaki mahalli yollara sarfolunur. Mahalli icabat (B) ve (C) fıkralarında zikredilen nisbetlerin tadilini istilzam ederse Nafia Vekâletinin mezuniyetile bu fıkralardaki nisbetler tadil edilebilir.

Vilâyet Nafia memur ve müstahdemlerinin geçtügüzar harcırahları ve bunlardan vekâlet kadrosunda bulunmayanların maaş, tahsisat ve ücretleri, silindir tamir ve işletmesi ve yol inşasına muktazi alât ve edevat ve çadır parası gibi müşterek masraflar işbu maddenin (B) ve (C) fıkralarındaki işlere mahsus mebalîğden Nafia Vekâletince tasdik olunacak bütçe mucibince sarfolunur.

Vilâyetlerin yeni silindir ihtiyaçlarına Nafia Vekâletince yardım olunur.

MADDE 24 — Bu kanunun hududu dahilindeki işler için müteaddit senelere sari teahhüdât icrasına Nafia vekili mezdundur. Ancak teahhüt ve tediye miktar ve müddetine ait şerait ayrı bir kanunla tayin olunur.

hissei iştirak tefrik olunur.

B - % de ellisi yedinci maddenin (A) fıkrasında mezkûr eski şoseler.

C - % de otuzu yedinci maddenin (B) fıkrasındaki mahallî yollara

Vilâyet nafia memur ve müstahdemlerinin keştügüzar harcirahları bunlardan vekâlet kadrosunda bulunmıyanların maaş ve tahsisat ve ücretleri silindir tamir ve işletme ve yol inşasına muktazi alât, edevat ve çadır parası gibi müşterek masraflar işbu maddenin (B) ve (C) fıkralarındaki işlere mahsus meblâğdan Nafia Vekâletince tasdik olunacak bütçe mucibince sarf olunur.

Vilâyetlerin yeni silindir ihtiyaçlarına Nafia Vekâletince yardım olunur.

MADDE 25 — İnşaatı biten millî şoselerin tulile mütenasip mütemadî tamirat tahsisatı her sene muvazenei umumiyeden nafia bütçesine ilâve edilecektir.

Millî şoseler üzerinden geçecek motörlü motörsüz dört ve daha fazla tekerlekli vesaiti nakliyeden bilâhara ayrı bir kanunla tayin edilecek şekil ve nisbet dairesinde vergi tahsil olunacaktır.

Dördüncü fasıl : müteferrik maddeler

MADDE 26 — Bütün memurini fermiye Nafia Vekâleti tarafından tayin olunur.

Hususî idare bütçelerinde dahil ve nafıya mensup kâtipler, hesap ve daimî ambar memurları, tamirâtı mütemadiye çavuşları ve amelesi makinistler ve muavinleri şoförler vilâyetler tarafından tayin olunur .

Bedenen çalışacak amelenin çalıştırılması sırasında lüzum görülecek muvakkat kâtip, mutemet ve inşaat ve istikşaf çavuşları ve ambar memurları vilâyetlerce yapılan işler için valiler tarafından tayin ve ücret ve masrafları ait olduğu tahsisattan verilir . Vekâletçe yapılacak işlerde bunları idare için Nafia Vekâletince vücade getirilecek

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — Yol parası tahsilâtından senesi içinde sarfedilmeyip hesabı mahsustan bakiye kalan miktar ertesi sene aynı maksada sarfolunur.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Yirmi altıncı madde olarak aynen

yol parasının nisbeti dairesinde hissei iştirak tefrik olunduktan sonra bu kısımdan tesviye olunur.

B - Yüzde ellisi yedinci maddenin A fıkrasındaki mezkûr eski şoselere.

C - Yüzde otuzu yedinci maddenin B fıkrasındaki mahallî yollara.

Mahallî icabat (B) ve (C) fıkralarında zikredilen nisbetlerin kısmen veya kâmilen birinden diğerine naklen sarfi istilzam ederse bu husus vilâyetlerce Nafia Vekâletine teklif olunur. Ve Vekâletçe tasdik olunacak şekillerde tatbik olunur.

Vilâyet nafia memur ve müstahdemlerinin keştüğüzar harcırahları bunlardan vekâlet kadrosunda bulunanların maaş ve tahsisat ve ücretleri, silindir tamir ve işletme ve yol inşasına muktazi alât, edevat ve çadır parası gibi müşterek masraflar işbu maddenin B ve C fıkralarındaki işlere mahsus meblağdan Nafia Vekâletince tasdik olunacak bütçe mucibince sarfolunur.

Vilâyetlerin yeni silindir ihtiyaçlarına Nafia Vekâletince yardım olunur.

MADDE 25 — Yol parası tahsilâtından senesi için sarfedilmeyip hesabı mahsustan bakiye kalan miktar ertesi sene aynı maksada sarfolunur.

MADDE 25 — İnaaatı biten millî şoselerin tulile mütenasip mütemadi tamirat tahsisatı her sene nafia bütçesin vazolunur.

Millî şoseler üzerinden geçecek vesaiti nakliyeden bilahare ayrı bir kanunla tayin edilecek şekil ve nisbet dairesinde vergi tahsil olunur.

Dardüncü fasıl — Müteferrik maddeler

MADDE 26 — Bütün memurini fenniye Nafia Vekâleti tarafından tayin olunur. Hususî idare bütçelerinde dahil ve nafiaya mensup kâtipler hesap ve daimî ambar memurları tamiratı mütemadiye çavuş ve amelesî makinistler ve muavinleri ve şoförler vilâyetler tarafından tayin olunur. Bedenen çalışacak amelenin çalıştırılma sırasında lüzum görülecek muvakkat kâtip, mutemet ve inşaat ve istikşaf çavuşları ve ambar memurları vilâyetlerce yapılacak iş için valiler tarafından tayin edilerek ücret ve masrafları ait oldukları tahsisattan verilir.

Vekâletçe yapılacak işlerde bu sınıf müs-tahdemin dahi Nafia Vekâletince vücade getirilecek teşkilâtın amirleri tarafından tayin, ücret

24 üncü madde - 26 ıncı madde olarak aynen

teşkilâtın amirleri tarafından tayin ve ücretleri ve masrafları Nafia Vekâleti bütçesinin muvakkat müstahdem tertibinden tesviye edilir.

MADDE 27 — Mahallî idareî vilâyat kanununun işbu kanuna muhalif ahkâmı ile yol mükellefiyeti kanunu ve yolların tevhidî kanunu mülğadır.

MADDE 28 — İşbu kanun 929 senesi haziranından itibaren muteberdir,

MADDE 29 — İşbu kanunun icrayı ahkâmına Nafia, Dahiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

Muvakkat madde

22 nisan 926 tarih ve 819 numaralı kanun mucibince 930 senesi nihayetine kadar hususî idareler varidatının yüzde on nisbetinde muallim mektiblerine tahsis edilen paradan nakti yol vergisine isabet eden kısmı işbu kanunun 23 ve 24 üncü maddeleri mucibince Nafia Vekâletiyle vilâyetler hisselerinden yarı yarıya ayrılır.

3-4-929

M. M. V.	Ad. V.	Bş. V.
M. Abdülhalik	M. Esat	İsmet
Ma. V.	Ha.V.	D. V.
Ş. Saraçoğlu	Dr. Tevfik Rüştü	Ş. Kaya
İk. V.	Na. V.	Mf. V.
M. Rahmi	Recep	H. Vasıf
	S. İ. M. V.	

İçtimada bulunmadı

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — yirmi yedinci madde olarak aynen

Dördüncü fasıl - Müteferrik maddeler

YİRMİ ALTINCI MADDE — Yirmi sekizinci madde olarak aynen

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — İdareî mahalliyeî vilâyat kanununun işbu kanuna muhalif ahkâmı ile 542 numaralı yol mükellefiyeti kanunu ve yolların tevhidî hakkındaki 1131 numaralı kanunlar mülğadır.

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Otuzuncu madde olarak aynen

OTUZ BİRİNCİ MADDE — İşbu kanunun hükümlerini icraya Nafia, Dahiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

MUVAKKAT MADDE — Aynen

25 inci madde 27 inci madde olarak aynen

Dördüncü fasıl - Müteferrik maddeler

26 inci madde 28 inci madde olarak aynen

MADDE 29 — İdarei Mahalliye Vilâyat kanununun işbu kanuna muhalif ahkâmile 542 numaralı yol mükellefiyeti kanunu ve yolların tevhidî hakkındaki 1131 numaralı kanunlar mülğadır

28 inci madde 30 uncu madde olarak aynen

MADDE 31 — İşbu kanunun hükümlerini icraya Nafia, ve Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

Muvakkat madde — Aynen kabul edilmiştir.

ve masrafları Nafia Vekâleti bütçesinin muvakkat memurin ve müstahdemin tertibinden tesviye edilir.

MADDE 27 — Mahallî idareyi vilâyat kanununun işbu kanuna muhalif ahkâmile 542 numaralı yol mükellefiyeti kanunu ve yolların tevhidî hakkındaki 1131 numaralı kanunlar mülğadır.

MADDE 28 — Bu kanun 1 Haziran 1929 tarihinden muteberdir,

MADDE 29 — İşbu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Maliye ve Nafia Vekilleri memerdur.

Muvakkat Madde

22 Nisan 1926 tarih ve 819 numaralı kanun mucibince 1930 senesi nihayetine kadar hususî idareler varidatının yüzde onu nisbetinde muallim mekteplerine tahsis edilen paradan naktî yol mükellefiyetine isabet eden kısmı işbu kanunun 22 ve 23 üncü maddeleri mucibince Nafia Vekâletile vilâyetler hisselerinden yarı yarıya ayrılır.